

โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

*****

หลักการและเหตุผล

“ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ” เป็นศูนย์บริการและพัฒนา ๑ แห่ง ในจำนวน ๔ แห่ง ที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ ตั้งอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำปายตอนล่าง ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ปาย หมู่ ๕ บ้านท่าโป่งแดง ตำบลผาป่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชาชนในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพื้นราบ ไทยใหญ่ และกะเหรี่ยง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป สำหรับกิจกรรมดำเนินงานตามแนวพระราชดำริของศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นพิพิธภัณฑสถานชาติที่มีชีวิต โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นกรอบการดำเนินงาน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรและการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการระดับจังหวัด หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันดำเนินงานในลักษณะบูรณาการ ซึ่งมีผลงานการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ในระดับหนึ่ง ทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ปศุสัตว์และประมง การส่งเสริมศิลปอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานต่อเนื่องต่อไป เพื่อสนองพระราชดำริให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนแก้ไขปัญหาหลักที่ราษฎรยังคงเผชิญอยู่เดิม คือ ปัญหาความยากจน รวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาประเทศโดยรวม ที่ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน

วิสัยทัศน์

ในการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริที่พระราชทานให้ไว้และหลักการเหตุผลดังกล่าว จึงกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา ดังนี้

“แหล่งสืบสานเรียนรู้ตามรอยยุคลบาท มุ่งบริการและพัฒนายกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนและเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชนและประเทศ”

กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

๑. ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา มุ่งดำเนินงานในลักษณะองค์รวมให้ทุกมิติการพัฒนาเชื่อมต่อกันเป็นกระบวนการ ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของคน และการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง โดยมี “ประชาชน” เป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. ยึดแนวพระราชดำริ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางดำเนินงานทั้งในด้านการพัฒนาและบริหารจัดการ ให้ความสำคัญในการบูรณาการดำเนินงานโดยใช้ “แผน” เป็นเครื่องมือชี้นำ ประสานและติดตามผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

๑. รวบรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชน และสาธิต แสดงไว้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

๒. ให้บริการและพัฒนาเพื่อการขยายผลตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะ ศูนย์บริการและพัฒนาต้นแบบในชุมชน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓. อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพัฒนาชุมชนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริ

๔. พัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวสืบสานตามรอยยุคลบาทเพื่อการเรียนรู้ และสร้างอาชีพสร้างรายได้เพิ่ม ให้ประชาชน

พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๕ บ้านท่าโป่งแดง ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ครอบคลุมหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ได้แก่

- ๑) หมู่ ๒ บ้านป่าปู้ ตำบลผาบ่อง
- ๒) หมู่ ๓ บ้านห้วยเตือ ตำบลผาบ่อง (ศูนย์ศิลปาชีพฯ)
- ๓) หมู่ ๕ บ้านท่าโป่งแดง ตำบลผาบ่อง (ศูนย์ฯ โป่งแดง)
- ๔) หมู่ ๗ บ้านห้วยแก้ว ตำบลผาบ่อง
- ๕) หมู่ ๘ บ้านห้วยเสือเฒ่า ตำบลผาบ่อง
- ๖) หมู่ ๑๑ บ้านม่อนตะแลง ตำบลผาบ่อง
- ๗) หมู่ ๓ บ้านทุ่งกองมู ตำบลปางหมู
- ๘) หมู่ ๔ บ้านในสอย ตำบลปางหมู (ศูนย์ฯ ในสอย)
- ๙) หมู่ ๖ บ้านสบป่อง ตำบลปางหมู
- ๑๐) หมู่ ๗ บ้านสบสอย ตำบลปางหมู
- ๑๑) หมู่ ๘ บ้านไม้แฉะ ตำบลปางหมู
- ๑๒) หมู่ ๙ บ้านไม้สะเป ตำบลปางหมู
- ๑๓) หมู่ ๑๓ บ้านดอยแสง ตำบลปางหมู